

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Wiceprezes NIK

KST.411.3.2.2024

**Pan
Jakub Rutnicki
Minister Sportu i Turystyki
Ministerstwo Sportu i Turystyki
ul. Senatorska 14,
00-082 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Nr 69/2025 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 3 grudnia 2025 r. w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego

I/24/002 Realizacja i rozliczanie umów finansowanych ze środków publicznych przez
Polski Komitet Olimpijski

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Sportu i Turystyki, ul. Senatorska 14, 00-082 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jakub Rutnicki, Minister Sportu i Turystyki, od dnia 24 lipca 2025 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Piotr Gliński, Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, od dnia 6 października 2020 r. do dnia 26 października 2021 r.; Kamil Bortniczuk, Minister Sportu i Turystyki, od dnia 26 października 2021 r. do dnia 26 listopada 2023 r.; Danuta Dmowska-Andrzejuk, Minister Sportu i Turystyki, od dnia 27 listopada 2023 r. do dnia 13 grudnia 2023 r.; Sławomir Nitras, Minister Sportu i Turystyki od dnia 13 grudnia 2023 r. do dnia 24 lipca 2025 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Udzielanie dotacji dla Polskiego Komitetu Olimpijskiego oraz nadzór nad realizacją umów i rozliczanie udzielonych dotacji.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Strategii
Kontrolerzy	Monika Kowalska-Rozkosz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr KST/14/2025 z dnia 27 marca 2025 r. Tomasz Lubański, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KST/16/2025 z dnia 27 marca 2025 r. Danuta Ryszkowska-Grabowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KST/15/2025 z dnia 27 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Minister Sportu³ zlecił Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu⁴ zadania związane z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich i innych imprezach o zasięgu międzynarodowym, wspierał szkolenie sportowe i współzawodnictwo młodzieży, a także dofinansował zadania realizowane przez Komitet w ramach upowszechniania sportu wśród różnych grup społecznych. Jednak zarówno w procesie przyznawania dotacji przez Komisję konkursową⁵, w trakcie realizacji zadań, jak i ich rozliczania wystąpiły istotne nieprawidłowości, w tym o charakterze finansowym. Ministerstwo nie posiadało realnej, popartej dokumentami źródłowymi i wynikami kontroli, wiedzy co do tego, na co PKOl wydatkował środki publiczne i czy wydatki te dokonywane były w sposób celowy, oszczędny i zgodny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Zawarte przez Ministra Sportu w latach 2021-2024 z Polskim Komitetem Olimpijskim 22 umowy zlecające realizację powyższych zadań przewidywały sfinansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań rozpoczętych przed datą podpisania ww. umów.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą Minister Sportu przyznał Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu na realizację 22 umów kwotę 50 518 372,25 zł. Łączna kwota wykorzystanych i rozliczonych środków wyniosła 49 734 715,15 zł, co stanowiło 98,4% udzielonych dotacji.

NIK stwierdza, że przebieg posiedzeń Komisji konkursowej, która decydowała o przyznaniu dofinansowania m.in. na rzecz PKOl, nie był protokołowany, co w kontekście ustalonych w toku kontroli nieprawidłowości związanych z dokonywaniem zmian w wysokości kwot udzielonych dotacji, wskazuje na nietransparentny i nierzetelny proces przyznawania środków, który znacząco odbiegał od zapisów regulaminów konkursów ogłoszonych przez Ministerstwo w 2022 i 2023 roku.

We wszystkich 22 zawartych z PKOl umowach początek terminu realizacji zadania był wcześniejszy niż data podpisania umowy, co skutkowało sfinansowaniem wydatków poniesionych wcześniej niż zawarcie umowy. Stałą praktyką w Ministerstwie było podpisywanie z PKOl umów w ciągu roku (np. w II lub III kwartale roku) ze wskazaniem wcześniejszego terminu realizacji zadania publicznego niż data zawarcia umowy i możliwością refundowania wydatków poniesionych przed zawarciem umowy.

Ponadto w umowach zawieranych przez Ministra Sportu z PKOl nie zabezpieczono należycie interesów Skarbu Państwa, ponieważ nie wprowadzono w nich zapisów o możliwości żądania zwrotu części dotacji po zakończeniu okresu realizacji umowy, np. w sytuacji, gdy PKOl nie stosował mechanizmów pozwalających na stwierdzenie, że wydatki dokonywane były w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, lub sankcji w postaci kar umownych. Warto podkreślić, że w umowach zawieranych z PKOl Ministerstwo

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W okresie objętym kontrolą ministrami kierującymi działem administracji rządowej *kultura fizyczna* byli: Minister Sportu; Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, a następnie Minister Sportu i Turystyki, dalej: Minister Sportu. Aparatem pomocniczym kolejnych Ministrów Sportu były kolejno: Ministerstwo Sportu; Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, a następnie Ministerstwo Sportu i Turystyki, dalej: Ministerstwo Sportu lub Ministerstwo.

⁴ Dalej również: PKOl, Komitet.

⁵ Dalej również: Komisja.

nie wprowadziło mechanizmów zapewniających prawidłowy wybór wykonawców usług lub dostawców towarów, co w kontekście stwierdzenia przez NIK niekonkurencyjnego wyboru takich wykonawców przez Komitet, należy ocenić jako brak dostatecznej troski ze strony Ministerstwa o transparentne i gospodarne wydatkowanie środków pochodzących z dotacji udzielanej ze środków publicznych.

Nieprawidłowości o charakterze finansowym wystąpiły w odniesieniu do realizacji dwóch projektów – w jednym doszło do podpisania aneksu, pomimo, iż PKOl wykazał poniesienie kosztów wyższych niż zaplanowane w planie rzeczowo-finansowym w momencie ich ponoszenia, a w drugim – do rozliczenia zadania, pomimo przekroczenia przez PKOl kwot w określonych kategoriach kosztów. Łączna kwota stwierdzonych nieprawidłowości wyniosła 112 106,93 zł.

Nadzór i weryfikacja przez Ministerstwo realizacji projektów zazwyczaj ograniczały się do czynności formalnych wymaganych umowami, regulaminami konkursów i programów dofinansowania, a także wykonywane były przy zastosowaniu jedynie sprawozdań końcowych z wykonania zadań. Tymczasem choćby na podstawie zapisów umów zawieranych z PKOl Ministerstwo miało możliwość sprawowania kontroli terminowości i prawidłowości wykonywania zadań, zarówno w toku ich realizacji, jak i po zakończeniu projektów, żądając chociażby stosownej dokumentacji źródłowej. W tym kontekście szczególnie istotny jest fakt nieuwzględnienia Polskiego Komitetu Olimpijskiego w planach kontroli Ministerstwa, pomimo powierzania PKOl znacznych środków finansowych na realizację zadań. Minister Sportu nie weryfikował tym samym, czy środki publiczne wydawane były celowo i gospodarnie oraz zgodnie z umowami o dofinansowanie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR Udzielanie dotacji dla Polskiego Komitetu Olimpijskiego oraz nadzór nad realizacją umów i rozliczanie udzielonych dotacji

Opis stanu
faktycznego

W latach 2021-2024 Minister Sportu zawarł z Polskim Komitetem Olimpijskim 22 umowy na łączną kwotę 45 961 202,25 zł, natomiast w wyniku podpisanych aneksów, ostateczna łączna kwota wsparcia wyniosła 50 518 372,25 zł, z tego w roku:

- 2021 – trzy dotacje na kwotę 13 232 170,00 zł,
- 2022 – osiem dotacji na kwotę 12 695 000,00 zł,
- 2023 – osiem dotacji na kwotę 20 056 202,25 zł,
- 2024 – trzy dotacje na kwotę 4 535 000,00 zł.

Przedmiotem umów było:

- *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich* – 11 umów, w tym Igrzyska Olimpijskie – dwie umowy, Igrzyska Europejskie – jedna umowa, hokej – pięć umów, kolarstwo – trzy umowy,
- *Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – pięć umów,
- *Upowszechnianie sportu różnych grup społecznych i środowiskowych* – pięć umów,
- *Program Super Trener* – jedna umowa.

Termin od złożenia oferty przez PKOl do podpisania umowy z Ministrem właściwym ds. kultury fizycznej wyniósł od sześciu do 160 dni (w 12 przypadkach umowy zostały zawarte do 30 dni od złożenia oferty, w pięciu przypadkach do 60 dni, w dwóch przypadkach do 80 dni oraz w trzech przypadkach powyżej 100 dni).

Mimo, iż ponad połowa umów została podpisana w II lub III kwartale roku, 14 umów miało okres obowiązywania od 1 stycznia danego roku, jedna od 3 stycznia i jedna od 15 stycznia.

We wszystkich 22 umowach początek terminu realizacji zadania był wcześniejszy niż data podpisania umowy, co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 121-156, 238-266, 352-356, 362-364, 367-369)

Z 22 umów dotacyjnych, 15 zostało zawartych na podstawie art. 29 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o *sporcie*⁶, pięć na podstawie art. 86 ust 4 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o *grach hazardowych*⁷, a dwie na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*⁸.

Z łącznej kwoty dotacji w wysokości 50 518 372,25 zł udzielonych przez Ministra Sportu Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu, kwota 12 136 202,25 zł, tj. 24% była przeznaczona dla Komitetu, natomiast 26 890 000 zł, tj. 53,2% przekazanych zostało przez PKOl w oparciu o porozumienia o współpracy Polskiemu Związkowi Kolarskiemu⁹, a 11 492 170 zł, tj. 22,8% Polskiemu Związkowi Hokeja na Lodzie¹⁰.

Łączna kwota wykorzystanych przez PKOl i rozliczonych przez Ministerstwo środków wyniosła 49 734 715,15 zł, co stanowiło 98,4% udzielonych dotacji (w poszczególnych latach odpowiednio: 100%, 99,4%, 97,1% i 97,2%). PKOl zwrócił na konto Ministerstwa kwotę 783 657,10 zł niewykorzystanych dotacji.

(akta kontroli, str. 367-369)

Z 22 zadań zleconych i dofinansowanych przez Ministra Sportu w pięciu przypadkach¹¹ wszystkie wydatki związane z wykonaniem zadania zostały poniesione po dacie podpisania umowy dotacyjnej. W pozostałych 17 zadaniach, tj. w 77,3% przypadków poniesiono wydatki przed datą podpisania umowy, w łącznej kwocie 4 274 795,28 zł, tj. 8,6% wszystkich poniesionych wydatków na realizację 22 zadań. Udział wydatków ponoszonych przed datą podpisania umowy w kontrolowanym okresie rósł z 3,6% w 2021 r. poprzez 6,5% w 2022 r. i 12,3% w 2023 r., do 13,1% w 2024 r.

Stałą praktyką w Ministerstwie w kontrolowanym okresie było podpisywanie z PKOl umów w ciągu roku (np. w II lub III kwartale roku) z wcześniejszym niż data zawarcia umowy terminem realizacji zadania publicznego, np. od dnia 1 stycznia do 31 grudnia danego roku. Taki termin realizacji zadania wskazywany był przez Ministra Sportu w dokumentach stanowiących podstawę naboru wniosków. Przykładowo - jedna z umów podpisana w dniu 24 lipca 2024 r.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1488 ze zm., dalej: *ustawa o sporcie*.

⁷ Dz. U. z 2025 r. poz. 595.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, dalej: *uodppiw*.

⁹ Dalej również: PZKol.

¹⁰ Dalej również: PZHL.

¹¹ Umowy: 2021/0172/0101/Udot/70/DSW, 2022/0133/0101/Udot/DS/01/BP, 2022/1297/0101/Udot/70/DSW, 2023/0647/0101/Udot/DS/03/BP i 2023/1148/0101/Udot/DS/01/BP.

na „Przygotowania zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich” dotyczyła przygotowań do Igrzysk Olimpijskich w Paryżu, które rozpoczynały się 26 lipca 2024 r., z terminem realizacji zadania od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. Umowa ta dotyczyła m.in. zakupu 300 kompletów szytych na miarę strojów galowych, w których polscy sportowcy wystąpili na ceremonii otwarcia Igrzysk Olimpijskich 26 lipca 2024 r. Umowa pomiędzy PKOl, a producentem strojów podpisana została 24 października 2023 r., tj. przed dniem podpisania umowy o dofinansowanie zadania publicznego z Ministrem Sportu, a nawet przed dniem złożenia przez PKOl oferty o dofinansowanie realizacji zadania.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że taki sposób zlecania zadań publicznych stwarzał ryzyko niezapewnienia ciągłości finansowania.

(akta kontroli, str. 121-156, 238-266, 352-356, 360-364)

Szczegółowym badaniem kontrolnym objęto siedem umów zawartych pomiędzy Ministerstwem Sportu i Turystyki a Polskim Komitetem Olimpijskim, tj. 31,8% wszystkich umów dotacyjnych w kontrolowanym okresie – jedna z 2022 r., cztery z 2023 r. i dwie z 2024 r. na łączną kwotę dotacji 6 983 181,75 zł¹².

I tak:

- umowę nr 2022/0133/0101/UDot/DS./01/BP¹³ z dnia 23 maja 2022 r. pn. *Wydawnictwo „Na Olimpijskim Szlaku” – Pekin 2022* na wykonanie zadania publicznego polegającego na wydaniu albumu poświęconego XXIV Zimowym Igrzyskom Olimpijskim Pekin 2022 o wartości 200 tys. zł, z czego 100 tys. zł pochodzących z dotacji;
- umowę nr 2023/1148/0101/UDot/DS./01/BP¹⁴ z dnia 5 września 2023 r. pn.: *Wydawnictwo „Na Olimpijskim Szlaku” III Igrzyska Europejskie Kraków – Małopolska 2023*, w której całkowity koszt realizacji zadania określono na kwotę 200 tys. zł, z czego 180 tys. zł środków pochodzących z dotacji;
- umowę nr 2023/0647/0101/UDot/DS./03/BP¹⁵ z dnia 26 lipca 2023 r. pn. *XXVII Światowy Polonijny Sejmik Działaczy Olimpijskich PKOl*, w której całkowity koszt zadania określono na kwotę 230 tys. zł, z czego 190 tys. zł środków pochodzących z dotacji;
- umowę nr 2023/0153/0101/UDot/70/DSW¹⁶, z dnia 22 maja 2023 r. pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2023 roku* w której całkowity koszt zadania określono na 2 113 181,75 zł, w tym 1 603 181,75 zł środków pochodzących z dotacji;
- umowę nr: 2023/0640/0101/UDot/DS/01/BP¹⁷ z dnia 26 lipca 2023 r. pn: *Cykl Pikników Olimpijskich „Witaj na Olimpijskim szlaku”*, w której koszt całkowity zadania określono na 1 796 tys. zł, w tym 1 280 tys. zł środków pochodzących z dotacji;
- umowę nr 2024/0327/0101/Udot/70/DSW¹⁸ z dnia 24 lipca 2024 r. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach*

¹² Pierwotna kwota dotacji w umowach.

¹³ Dalej również: umowa 2022/0133.

¹⁴ Dalej również: umowa nr 2023/1148.

¹⁵ Umowa realizowana w ramach programu Sport dla Wszystkich; dalej również: umowa 2023/0647.

¹⁶ Dalej: umowa nr 2023/0153.

¹⁷ Dalej: Umowa 2023/0640.

¹⁸ Dalej również: umowa nr 2024/0327.

olimpijskich oraz przygotowania i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2024 roku – przygotowanie do Igrzysk Olimpijskich PARYŻ 2024; w której koszt całkowity określono na 1 190 tys. zł., w tym 1 130 tys. zł środków pochodzących z dotacji;

- umowę nr 2024/0035/0101/Udot/70/DSW z dnia 11 marca 2024 r. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2024 roku - HOKEJ*, w której koszt całkowity określono na 2 520 tys. zł, w tym 2 500 tys. zł środków pochodzących z dotacji.

Umowy na przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach oraz dotyczące wspierania polskich związków sportowych zawierano na podstawie ogłaszanego corocznie przez Ministra Sportu *Programu dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich*.

Program zawierał m.in. [1] podmioty uprawnione do uzyskania dofinansowania, [2] rodzaje zadań przewidzianych do realizacji, [3] wysokość środków przeznaczonych na realizację programu, [4] warunki udzielania dofinansowania i jego wysokość, [5] terminy i warunki realizacji zadań. Termin realizacji zadań określony był na cały rok kalendarzowy (od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku), natomiast termin składania ofert wyznaczony był po terminie rozpoczęcia zadania (np. w 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r.), co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 362-364, 367-369)

Umowy w ramach programów realizowanych przez Departament Sportu dla Wszystkich¹⁹ w Ministerstwie podpisywano po zakończeniu etapu przyjmowania i oceny wniosków na dofinansowanie zadań z zakresu upowszechniania sportu w społeczeństwie. Zarówno w roku 2022 jak i 2023 głównym celem programu było zwiększenie aktywności fizycznej społeczeństwa, a priorytetami m.in. promowanie wolontariatu sportowego, zaangażowanie organizacyjne i finansowe jednostek samorządu terytorialnego oraz wspieranie wydarzeń sportowych związanych z upamiętnieniem wydarzeń lub osób, które stanowią wzorce dla kolejnych pokoleń. Do składania wniosków konkursowych służył system Amodit. Naczelnik Wydziału Upowszechniania Sportu dla Wszystkich wyjaśnił,²⁰ że *Amodit przede wszystkim jest systemem konkursowym w tym znaczeniu, że jest głównym narzędziem do składania ofert. Po podpisaniu umowy Amodit pełni wyłącznie funkcję pomocniczą, a nie kancelaryjną, np. służy do tego, by beneficjenci składali robocze wnioski rozliczeniowe po konsultacji z pracownikami*.

Wnioski o dofinansowanie poszczególnych projektów wpływające do Ministerstwa, w tym oferty PKOl, oceniali pod kątem, formalnym i merytorycznym pracownicy Departamentu Sportu dla Wszystkich, którzy sporządzali protokoły ocen. Wchodzili oni w skład Komisji konkursowej, której zadaniem było opracowanie propozycji dofinansowania zadań na podstawie pozytywnie zaopiniowanych projektów. Przebieg procesu oceny wniosków regulowały: *Zarządzenie nr 8 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 2 lutego 2022 r.*

¹⁹ Dalej również: DSdW.

²⁰ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 22 maja 2025 r.

w sprawie powołania i trybu działania Komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert składanych do Departamentu Sportu dla Wszystkich na dofinansowanie w 2022 roku zadań z zakresu upowszechniania sportu w społeczeństwie ze środków budżetu państwa²¹ oraz Regulamin prac Komisji konkursowej stanowiący załącznik do ww. zarządzenia. W roku 2022 Komisja liczyła 27 osób, w roku 2023 – 25. Komisji przewodniczył były dyrektor DSdW. Prace Komisji opierały się na regulaminie, który określał tryb postępowania w zakresie oceny wniosków. Zgodnie z tym dokumentem Komisja miała obradować na posiedzeniach zamkniętych i rekomendować do dofinansowania projekty poprawne formalnie i ocenione pod względem merytorycznym na minimum 60 punktów. Komisja podejmowała decyzje zwykłą większością głosów w obecności co najmniej siedmiu członków oraz przekazywała protokół zbiorczy do zatwierdzenia Departamentowi Ekonomiczno-Finansowemu jako jednostce odpowiedzialnej za zabezpieczenie środków, a następnie Ministrowi do decyzji.

Kontrola NIK wykazała, że propozycje zmian kwot dofinansowania akceptowane przez Komisję konkursową nie były pisemnie uzasadniane, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Do roku 2024 r. Członkowie Komisji konkursowej nie składali oświadczeń o bezstronności. Zastępca Dyrektora DSdW wyjaśniła, że: *Nie było takich oświadczeń. Zostały wprowadzone dopiero w 2024 r. Kiedy o to pytałam dyrektor (...) stwierdzał, że po prostu nie ma takiej procedury w regulaminie.*

W okresie objętym kontrolą pracownicy Departamentu Sportu dla Wszystkich ocenili ponad 10 tys. wniosków. Jednocześnie we wszystkich realizowanych programach w ww. okresie pracownicy Departamentu ocenili łącznie 28 365 wniosków, co daje średnią 318 wniosków na jednego oceniającego²². NIK zauważyła, że zarówno na etapie przyjmowania i oceny wniosków, jak i w procesie realizacji, rozliczania i kontrolowania projektów, liczba pracowników DSdW nie zapewniała działania rzetelnego i adekwatnego do skali przedsięwzięcia. Tym samym nie została zapewniona właściwa weryfikacja prawidłowości realizacji dofinansowanych projektów, co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wyboru członka Komisji do oceny konkretnej oferty dokonywał naczelnik wydziału USdW jako bezpośredni przełożony. Przyjęto²³ rozwiązanie, zgodnie z którym wszystkie wnioski określonego beneficjenta oceniane były przez tego samego członka Komisji, a oferty o najwyższej wnioskowanej kwocie dofinansowania przydzielano pracownikom z największym doświadczeniem, co potwierdzili w wyjaśnieniach: były dyrektor i obecna zastępca dyrektora DSdW oraz naczelnik wydziału USdW.²⁴

(akta kontroli, str. 21-26, 67-68, 61-66, 69-78, 107-113)

Kontrola wykazała, że w umowach nie zabezpieczono należycie interesów Skarbu Państwa, ponieważ nie wprowadzono w nich zapisów o możliwości żądania zwrotu części dotacji po zakończeniu okresu realizacji umowy, np. w sytuacji, gdy beneficjent nie stosował mechanizmów pozwalających na stwierdzenie, że wydatki dokonywane były w sposób celowy, oszczędny

²¹ Dalej: Zarządzenie MSiT nr 8.

²² Pismo Ministerstwa z dnia 2 czerwca 2025 r.

²³ Pismo Ministerstwa z dnia 7 kwietnia 2025 r.

²⁴ Zgodnie z protokołem przesłuchania byłego dyrektora Departamentu Sportu dla Wszystkich z dnia 23 maja 2025 r. oraz protokołami przyjęcia ustnych wyjaśnień od zastępcy dyrektora DSdW i naczelnika wydziału USdW odpowiednio z dnia 26 i 22 maja 2025 r.

i konkurencyjny, lub sankcji w postaci kar umownych, co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto wystąpiły przypadki, w których umowy sporządzane były nierzetelnie, ponieważ zawierały nieprawidłowy zakres, a także nakładały na PKOl niecelowe obowiązki, co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 357-359, 362-364)

W Departamencie Sportu Wyczynowego dyrektor wskazywał pracownika odpowiedzialnego za podmiot realizujący konkretny projekt (w tym PKOl). Wskazany pracownik zajmował się wnioskiem od chwili jego wpłynięcia do komórki, sporządzał jednostkowe protokoły oceny, kontaktował się z PKOl (najczęściej telefonicznie lub mailowo), miał dbać o zgodność realizacji umowy z zapisami właściwego programu. Każdy z wniosków dotacyjnych realizowanych w Departamencie Sportu dla Wszystkich obsługiwany był przez „opiekuna” wyznaczonego przez bezpośredniego przełożonego i odpowiadającego za wykonanie zadania i komunikację z beneficjentem.

Na podstawie zapisów umów zawieranych z beneficjentami Ministerstwo miało możliwość sprawowania kontroli terminowości i prawidłowości wykonywania zadań zarówno w toku ich realizacji, jak i po zakończeniu projektów. Upoważnione przez zlecniodawcę osoby mogły badać dokumenty i inne nośniki informacji, a także żądać udzielenia ustnie lub pisemnie informacji dotyczących wykonania zadania.

NIK zwraca uwagę, że w okresie objętym kontrolą Ministerstwo nie przeprowadziło żadnej kontroli realizacji zadań zleconych Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu, ani w trakcie trwania zadań, ani po zakończeniu ich realizacji. Minister Sportu nie sprawdzał tym samym, czy środki publiczne wydawane były celowo i gospodarnie, a wydatki ponoszone zgodnie z umowami o dofinansowanie, co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Również opiekunowie projektów w procesie rozliczania dotacji nie wymagali przedstawiania przez beneficjentów dodatkowej dokumentacji. Takie przypadki zdarzały się tylko w sytuacji uzasadnionych wątpliwości co do już złożonych dokumentów. Nie wiadomo ile było takich przypadków, ponieważ Ministerstwo nie prowadziło statystyk w tym zakresie²⁵. Dokumenty przedłożone Ministerstwu na potrzeby rozliczenia zawierały błędy skutkujące nieprawidłowymi danymi, brakowało też aneksów wymaganych postanowieniami umów, co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 61-66)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister Sportu nie zabezpieczył należycie interesów Skarbu Państwa w zawieranych z PKOl umowach, bowiem nie wprowadził w nich mechanizmów sankcjonujących nieprawidłowy sposób wyboru wykonawców usług lub dostawców towarów przez PKOl podczas realizacji zadań, co było działaniem nierzetelnym.

Mimo, iż w każdej umowie znajdował się zapis zobowiązujący PKOl do stosowania zasady konkurencyjności przy wyborze kontrahentów,

²⁵ Pismo Ministerstwa z dnia 7 kwietnia 2025 r.

w trybie przetargu, zgodnie z art. 70¹ i 70³- 70⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – *Kodeks cywilny*²⁶, to nie wprowadzono żadnych sankcji za brak wyboru kontrahenta w umowach, co w sytuacji stwierdzenia, że wydatki nie były dokonywane w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, uniemożliwiało, dochodzenie zwrotu części dotacji. Dotyczyło to zwłaszcza takich sytuacji, gdy zadania zostały już zrealizowane i rozliczone. Nie bez znaczenia jest fakt, że Ministerstwo nie przeprowadziło w okresie objętym kontrolą żadnej weryfikacji (kontrola, wizytacja) stosowania przez PKOl wskazanego w umowie trybu wyboru wykonawców.

Były Minister Sportu Sławomir Nitras wyjaśnił, że *ustawa o finansach publicznych stwarza właściwe mechanizmy zabezpieczające interesy Skarbu Państwa, a podstawą możliwości żądania zwrotu części dotacji jest art. 169 ust. 4 ufp. Ww. wzór umowy nie określa ewentualnych innych sankcji za niestosowanie przez podmiot dotowany zasad konkurencyjności przy wyborze kontrahentów zgodnie z art. 70¹ i 70³-70⁵ KC, nie wprowadza także innych mechanizmów zabezpieczających.*

Niemniej jednak, po analizie treści dotychczasowo zawieranych umów, pod kątem ogólnych zapisów zabezpieczających (w mojej ocenie na ten czas wystarczających), zdecydowałem, że w 2025 r. wprowadzone zostaną dodatkowe regulacje, które będą miały na celu w jeszcze większym stopniu zabezpieczenie środków finansowych pochodzących z budżetu państwa.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzoną nieprawidłowość są kolejni Ministrowie Sportu.

(akta kontroli, str. 91-102, 121-156, 238-266, 362-364)

2. W Ministerstwie doszło do nierzetelnego sporządzania dwóch umów, polegającego na podaniu nieprawidłowego zakresu umowy.

W umowie nr 2024/0327/0101/UDot/70/DSW oraz nr 2023/0153/0101/UDot/70/DSW znajduje się zapis, że *Zleceńodawca przekazuje Zleceniobiorcy środki na wypłatę stypendiów sportowych oraz, że stypendia wypłacane są z dotacji przyznanej niniejszą umową*, w sytuacji, gdy w zadaniu nie przewidywano wypłaty stypendiów.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Sportu Wyczynowego podstawą udzielania dofinansowań jest uzgodniony wewnętrznie wzór umowy, który obowiązuje wszystkich beneficjentów, niezależnie od tego, czy w ramach realizacji zadania dochodzi do wypłaty stypendiów sportowych czy nie. Zgodnie z § 2 ust. 2 wskazanych umów *„Szczegółowy zakres rzeczowo-finansowy realizowanego zadania publicznego wymienionego w § 1 ust. 1 określa będąca załącznikiem do umowy oferta o dofinansowanie realizacji zadania publicznego.* I to właśnie treść załączników wskazuje szczegółowe przeznaczenie środków dotacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że wpisywanie do umowy zakresu zadania publicznego, który w ramach tej umowy nie będzie realizowany jest działaniem nierzetelnym.

Osobą odpowiedzialną był Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego.

(akta kontroli, str. 121-156, 238-266, 362-364)

3. Komisja zaakceptowała zmianę wysokości proponowanych kwot dofinansowania w Programie Sport dla Wszystkich w 2023 r. na projekty

²⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.

PKOl bez merytorycznego uzasadnienia tych zmian, co było działaniem nierzetelnym.

Zmian przyznanego dofinansowania dokonano w odniesieniu do trzech wniosków: Wydawnictwo „Na Olimpijskim Szlaku” III Igrzyska Europejskie Kraków-Małopolska 2023 (ID 19787773), XVII Światowy Polonijny Sejmik Działaczy Olimpijskich PKOl (ID 20572589) i Cykl Pikników Olimpijskich „Witaj na Olimpijskim Szlaku” (ID 20643357). W pierwszym przypadku członek Komisji dokonujący oceny merytorycznej określił kwotę dofinansowania na 150 tys. zł, w drugim na 180 tys. zł, a w trzecim na 1 100 tys. zł. Ostatecznie kwota dofinansowania każdego ze wskazanych projektów została zwiększona – w pierwszym projekcie ze 150 do 180 tys. zł, w drugim – ze 180 do 190 tys. zł, a w trzecim z 1 100 do 1 280 tys. zł²⁷, przy czym nie znalazło to odzwierciedlenia w protokołach z posiedzenia Komisji, ani też nie zostało sporządzone uzasadnienie dokonanych zmian.

Były dyrektor Departamentu Sportu dla Wszystkich zeznał:²⁸ *Otrzymałem polecenie w tej sprawie od szefa gabinetu politycznego (...). Szef gabinetu każdorazowo otrzymywał pełne zestawienie ocenionych wniosków i do tego zestawienia otrzymywaliśmy polecenia modyfikacji poszczególnych pozycji (...) (szef gabinetu politycznego – przyp. NIK) nie był moim przełożonym, ale dawano mi do zrozumienia, że było to konsultowane z ministrem jako moim przełożonym i że to od niego w rzeczywistości dostawałem polecenia. (szef gabinetu politycznego – przyp. NIK) miał swoją tabelę. Nie dostawałem jej do ręki.*

Na swojej musiałem dokonać zmian, a potem wprowadzać je w życie. Zastępca dyrektora DSdW wyjaśniła:²⁹ To było poza mną. Dyrektor wysyłał mailowo. Chodził do głównego budynku z ręcznymi wydrukami, wracał i przekazywał naczelnikowi zmiany, które ten wprowadzał do arkusza Excela. Trzeba je było potem nanosić (...) Była nam przekazywana informacja, że to Minister podejmował decyzje, ale nie było śladu w dokumentacji. Według naczelnika wydziału USdW³⁰ decyzja została podjęta przez kierownictwo ministerstwa a mnie przekazał ją dyrektor (...) po wizycie u ministra i w gabinecie politycznym. Jeszcze jeden minister zmieniał kwoty drugiemu ministrowi i o to się kłócili. Krótko mówiąc byłem przekątnikiem decyzji ministra, które przekazywał mi mój bezpośredni zwierzchnik (...) Od bezpośredniego przełożonego dostawałem polecenie przygotowania protokołu z kwotami ustalonymi przez ministra.

(akta kontroli, str. 235-237, 27-39, 12-20, 21-26)

Natomiast były Minister Sportu Kamil Bortniczuk zaprzeczył informacjom podanym przez byłego dyrektora i zastępcy dyrektora DSdW i wyjaśnił³¹, że nigdy nie zapoznawał się z kartami ocen projektów, ani nie ingerował w prace zespołów oceniających projekty, *poza rozstrzyganiem wątpliwości interpretacyjnych natury ogólnej, co jest wyłączną kompetencją ministra, z prośbą o rozstrzygnięcie których zgłaszał się dyrektor (były dyrektor DSdW – przyp. NIK).* Były Minister Sportu dodał, że do podwyższenia proponowanych kwot dotacji dochodziło *wyłącznie z inicjatywy dyrektora*

²⁷ Załącznik do maila z dnia 13 maja 2025 r.: *Wyciąg z tabeli SDW1-filtrowanie 12 stycznia 2023 r. uniwersalny Exel.*

²⁸ Protokół przesłuchania świadka z 23 maja 2025 r.

²⁹ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 26 maja 2025 r.

³⁰ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 22 maja 2025 r.

³¹ Wyjaśnienia byłego Ministra Sportu Kamila Bortniczuka z dnia 13 czerwca 2025 r.

właściwego departamentu i miało związek z nadmiarowymi środkami pozostającymi do dyspozycji w związku z faktem zwiększenia budżetu bądź brakiem wykorzystania całości środków w pierwotnej ocenie. Wówczas jednak też nie były to moje kreacje, a jedynie akceptacji propozycji dyrektora. Decyzje podejmowane były zawsze w formie pisemnej lub w systemie EZD.

Wobec powyższego działalność Komisji oceniającej powołanej Zarządzeniem MSiT nr 8 ograniczała się do zapoznania ze zmianami i podpisywania zmodyfikowanego protokołu zbiorczego jako jedyne dokumentu z prac Komisji. Nie sporządzano zapisu przebiegu posiedzeń, a członkowie Komisji nie dyskutowali o poszczególnych projektach i nie podejmowali decyzji będących merytorycznie umotywowaną podstawą do określenia wysokości dofinansowania dla danego zadania.

Zastępca dyrektora Departamentu Sportu dla Wszystkich wyjaśniła:³² *Generalnie komisja nie obradowała. Przed komisją był mail do zapoznania i należało zgłosić do niego uwagi. Czasami sfrustrowani pracownicy przychodzili do naczelnika ze swoimi uwagami, ale wiadomo było, że z tym już nic nie można zrobić.*

Naczelnik wydziału USdW stwierdził,³³ że *komisja sprowadzała się do zatwierdzenia i podpisania protokołu z przygotowanymi kwotami. Zgłaszaliśmy tę sprawę dyr. (...) wskazując na własny dyskomfort, ale nie było reakcji, decyzje ministra należało wykonać niezależnie od tego, czy było to zgodne z procedurami. Dyrektor nie dopuszczał do tego, by na protokołach pozostawał ślad ministra lub jego gabinetu politycznego. Chciano to robić naszymi rękami i robiono.*

Były dyrektor DSdW zeznał,³⁴ że *przedmiotem posiedzenia komisji zasadniczo nie była dyskusja, a sam protokół (...) Pytałem o zdanie członków komisji, ale ludziom chyba nawet nie chciało się zgłaszać uwag. Nie było notatki z obrad. Regulamin co prawda pozwalał na to, by minister zmieniał wszystko od kwoty po punktację, ale sam w odpowiedniej rubryce nie wpisywał nowych kwot. Była pracownica Ministerstwa pełniąca w latach 2022-2023 funkcję sekretarza Komisji konkursowej zeznała:³⁵ Sekretarzem byłam tylko opisanym. Polegało to na tym, że była zwoływana komisja i podpisywało się protokół (...) Była robiona robocza lista ocenionych wniosków w excelu, pobrana z systemu Amodit. Potem dyrektor wędrował z listą do ministra (...) Były wnioski, które w ogóle spadały, choć uznawaliśmy je za wartościowe i odwrotnie. Nie było żadnego uzasadnienia (...) Do kogo mieliśmy pójść? Nie wiedzieliśmy. Co roku było gorzej. Ze strony ministra nie było żadnego uzasadnienia zmian. Tylko jego podpis. Wszystko braliśmy na siebie.*

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponoszą członkowie Komisji powołanej do rozpatrywania wniosków.

(akta kontroli, str. 67-68, 12-20, 21-26, 27-39, 61-66, 40-46)

4. Ministerstwo nie przeprowadziło żadnej kontroli projektów dofinansowanych ze środków publicznych, realizowanych przez Polski Komitet Olimpijski. Nie zapewniło również wystarczających zasobów kadrowych umożliwiających właściwy nadzór nad prawidłowością realizacji projektów w skali adekwatnej do liczby podpisanych umów,

³² Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 26 maja 2025 r.

³³ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 22 maja 2025 r.

³⁴ Protokół przesłuchania świadka z dnia 23 maja 2025 r.

³⁵ Protokół przesłuchania świadka z dnia 9 maja 2025 r.

co nie zapewniało skutecznej weryfikacji zadań wykonywanych przez Polski Komitet Olimpijski.

W latach 2021-2023 Ministerstwo nie przeprowadziło żadnej kontroli projektów dofinansowanych ze środków publicznych, a realizowanych przez Polski Komitet Olimpijski³⁶. Były Minister Sportu Sławomir Nitras wyjaśnił: *Nie są mi znane powody, dla których (...) ówcześni Ministrowie Sportu i Turystyki nie przeprowadzali kontroli działalności Polskiego Komitetu Olimpijskiego.*

Były dyrektor Departamentu Sportu dla Wszystkich zeznał,³⁷ że to pracownicy byli proszeni o przygotowanie propozycji, a jeśli z taką nie występował uznawał brak potrzeby przeprowadzenia kontroli. Powodów, dla których jego departament i komórka kontrolna Ministerstwa nie sprawdzały realizacji projektów w trakcie trwania i po ich zakończeniu upatrywał w obsadzie kadrowej niewystarczającej w stosunku do wielkości wolumenu wniosków: *Departament kontroli wszczynął kilka-kilkanaście spraw. Kontrole trwały bardzo długo. Kończyły się np. pod koniec roku, kiedy beneficjent otrzymywał już pieniądze na następny rok. Traktowaliśmy kontrole jako narzędzie dyscyplinujące, jednak nie stanowiły one przeszkody przed ubieganiem się o kolejne środki. Ponadto przeprowadzaliśmy rocznie kilkadziesiąt wizytacji – do dwóch na pracownika. Pracownicy sami wskazywali beneficjentów. Nie sprawdzali dokumentacji, natomiast na miejscu weryfikowali stan faktyczny.*

NIK zwraca uwagę, że żadna z tych kontroli nie dotyczyła Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Sprawująca nadzór nad pięcioma zadaniami PKOI³⁸ była pracownica DSdW zeznała,³⁹ że już same proporcje dotyczące liczby osób zajmujących się poszczególnymi podmiotami sprawiały, że opiekunowie poszczególnych spraw nie byli w stanie zapewnić właściwej kontroli nad całością procesu: *Konkursy były rozstrzygane i umowy podpisywane nawet po zakończeniu zadania. Gdyby jedna osoba z kierownictwa usiadła i zobaczyła, ile czasu potrzeba na jedną umowę, jej obrobienie, może ktoś by oprzytomniał. Umowami z naszego działu zajmowało się 7-8 osób. Na około 1800 wniosków, które wpłynęły do MSiT w 2023 r. każda obsłużyła jakieś 230 wniosków. Dane przesłane przez Ministerstwo wskazują⁴⁰, że w latach 2021-2024 pracownicy Departamentu Sportu dla Wszystkich, w ramach Programu Sport dla Wszystkich rozpatrzyli 10 283 wnioski i zajmowali się 3 516 umowami. Jednocześnie we wszystkich realizowanych programach w ww. okresie pracownicy Departamentu ocenili łącznie 28 365 wniosków, co daje średnią 318 wniosków na jednego oceniającego.*

W ocenie NIK brak kontroli w odniesieniu do zadań realizowanych przez PKOI przy skali wykorzystania przez Komitet środków finansowych pochodzących z budżetu państwa wskazuje na brak właściwego nadzoru nad funkcjonowaniem departamentów odpowiedzialnych za procedowanie poszczególnych projektów. Słabość komponentu kontrolnego, który powinien być immanentnym elementem procesu wydawania środków publicznych niezależnie od rodzaju działalności

³⁶ Pismo Ministerstwo z dnia 7 marca 2025 r.

³⁷ Protokół przesłuchania świadka z dnia 23 maja 2025 r.

³⁸ Piknik Olimpijski 2022, Wydawnictwo *Na Olimpijskim Szlaku Pekin 2022*, Piknik Olimpijski 2023, Sejmik Polonijny 2023, Wydawnictwo *Na Olimpijskim Szlaku III IE Kraków-Małopolska 2023*.

³⁹ Protokół przesłuchania świadka z dnia 9 maja 2025 r.

⁴⁰ Pismo Ministerstwa z dnia 2 czerwca 2025 r.

beneficjenta, wskazuje na istotne niedostatki organizacyjne i zarządcze bezpośrednio wpływające na rzetelność, jakość i transparentność rozliczania zleceńobiorców z powierzonych zadań.

Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość jest z tytułu nadzoru były Dyrektor Generalny odpowiedzialny za politykę kadrową w Ministerstwie.

(akta kontroli, str. 91-102, 27-39, 40-48, 107-113)

5. Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego podpisała 21 września 2023 r. aneks nr 1 do umowy nr 2023/0153/0101/UDot/70/DSW, pomimo że PKOl nieprawidłowo wydatkował kwotę 57 874,67 zł, przekraczając w momencie poniesienia wydatków, kwotę przeznaczoną na *Zakup i obsługę sprzętu sportowego, specjalistycznego* w kategorii kosztów wspomaganie szkolenia i nie zawiadomił uprzednio Ministerstwa o okolicznościach uzasadniających tą zmianę, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 3 umowy o dotację.

Umowa o dotację (§ 2 ust. 3) przewidywała możliwość dokonywania przez PKOl zmian w zakresie rzeczowo-finansowym realizowanego projektu, jednakże pod warunkiem uprzedniego zawiadomienia w formie pisemnej Ministerstwa o okolicznościach uzasadniających tą zmianę oraz wyrażenia przez Ministerstwo na nią zgody. § 2 ust. 2 umowy o dotację wskazywał, że szczegółowy zakres rzeczowo-finansowy realizowanego zadania publicznego określony został w złożonej ofercie, która zgodnie z § 18 ust. 1 umowy była jej integralnym załącznikiem.

W ofercie w kategorii kosztów wspomaganie szkolenia – *zakup i obsługa sprzętu sportowego, specjalistycznego* zaplanowana została kwota 1 303 181,75 zł.

PKOl złożył 24 sierpnia 2023 r. sprawozdanie częściowe z wykonania zadania publicznego, w którym wykazał, że we wskazanej kategorii kosztów wydatkował kwotę o 57 874,67 zł wyższą niż zaplanowana w ofercie, tj. kwotę 1 361 056,42 zł. Wszystkie wydatki zostały poniesione w terminie do dnia 23 sierpnia 2024 r., czyli przed dniem sporządzenia i przekazania sprawozdania częściowego i nie były przedmiotem uprzedniego powiadomienia Ministerstwa o okolicznościach uzasadniających dokonane zmiany.

Sekretarz Generalny PKOl wyjaśnił⁴¹, że *Nie składaliśmy odrębnego wniosku o aneks i nie otrzymaliśmy odrębnej zgody Ministra na wnioskowane zmiany. Dotychczasowa praktyka współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki wskazuje, że Plan po zmianach traktowany jest tak jak wniosek o aneks, ponieważ po akceptacji stanowi on podstawę sporządzana przedmiotowego aneksu*. Jednocześnie potwierdził, że wydatki zostały poniesione przed dniem podpisania aneksu⁴²: *Aneks nr 1 z dnia 21-09-2023 r. dotyczył Planu po zmianach za I półrocze 2023 r., który to plan stanowi załącznik do tego aneksu i został złożony w MSiT pismem L.dz. 1311/2023 z dnia 24-08-2023 r.*

Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego zeznała⁴³, że aneks nr 1 podpisany został na podstawie dokumentacji złożonej przez PKOl w dniu 24 sierpnia 2023 r. Dodała, że: *Załącznik nr 24 do niniejszej umowy wskazuje w planie po zmianach wydatek związany z magazynowaniem sprzętu*

⁴¹ Pismo Sekretarza Generalnego PKOl z dnia 17 marca 2025 r.

⁴² Pismo Sekretarza Generalnego PKOl z dnia 17 stycznia 2025 r.

⁴³ Protokół przesłuchania świadka z dnia 30 maja 2025 r.

sportowego, który zgodnie z załącznikiem do programu, tzw. katalogiem kosztów jest wydatkiem dopuszczalnym/kwalifikowanym. W związku z tym, na tej podstawie przyjął zmiany w zakresie rzeczowo finansowym. Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego nie pamiętała, dlaczego nie uwzględniła § 2 ust. 3 umowy, który wskazywał na konieczność uprzedniego zawiadomienia w formie pisemnej Ministerstwa o okolicznościach uzasadniających zmiany w harmonogramie rzeczowo-finansowym oraz wyrażenia przez Ministerstwo na nią zgody.

*NIK zauważyła, że aneks, jakkolwiek zwiększał kwotę przeznaczoną na *zakup i obsługę sprzętu sportowego, specjalistycznego*, podpisany został 21 września 2023 r., czyli po poniesieniu we wskazanej kategorii kosztów wydatków w kwocie o 57 874,67 zł wyższej niż zaplanowana w momencie ich ponoszenia. Wydatki przekraczające zaplanowany poziom kosztów w tej kategorii zostały poniesione przed dniem 24 sierpnia 2023 r.*

(akta kontroli: 7-10, 130-179)

6. Zastępca Dyrektora Departamentu Sportu dla Wszystkich dokonała rozliczenia realizacji zadania nr 2023/0640/0101/UDot/DS/01/BP, pomimo że PKOl w sprawozdaniu z realizacji umowy nieprawidłowo rozliczył część kosztów bezpośrednich z kategorii *Usługi obce – wynajem obiektów, urządzeń i sprzętu oraz zakup lub produkcja materiałów promocyjnych*, w łącznej wysokości 54 232,26 zł, przekraczając zaplanowaną w umowie (aneksie) kwotę na tą kategorię kosztów, co stanowiło naruszenie § 18 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 5 umowy o dotację. Zgodnie z umową dokonanie zmian dotyczących przesunięcia kosztów bezpośrednich pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu rzeczowo-finansowego było możliwe pod warunkiem uprzedniego zawiadomienia o okolicznościach uzasadniających te zmiany.

*PKOl składając sprawozdanie z realizacji umowy w załączniku nr 4 – zbiorczym, w części finansowej, w kosztach bezpośrednich, w usługach obcych wykazał, że poniesione zostały wydatki w łącznej wysokości 662 299,97 zł, z czego 97 172,59 zł na *transport uczestników, urządzeń i sprzętu*, 156 970, 87 zł na *wynajem obiektów, urządzeń i sprzętu* oraz 408 156,51 zł na *zakup lub produkcję materiałów promocyjnych*.*

*W tym samym dokumencie PKOl wykazał zaplanowane na tą kategorię koszty, tj. 608 067,71 zł, z czego kwotę 97 172,59 zł na *transport uczestników, urządzeń i sprzętu*, 112 325,23 zł na *wynajem obiektów, urządzeń i sprzętu* oraz 398 569,89 zł na *zakup lub produkcję materiałów promocyjnych*.*

*A zatem, jak sam PKOl wykazał, w kategorii *usługi obce* nastąpiło przekroczenie zaplanowanej kwoty o 54 232,26 zł, z czego 44 645,64 zł na *wynajem obiektów, urządzeń i sprzętu* oraz 9 586,62 zł na *zakup lub produkcję materiałów promocyjnych*.*

Dyrektor finansowy – główny księgowy PKOl wyjaśniła⁴⁴ nie przypominam sobie, że wysyłaliśmy takie pisma z powiadomieniem o zmianie i uzasadnieniem zmiany.

Prezes PKOl wyjaśnił⁴⁵, że PKOl nie zawiadomił MSiT o w/w przesunięciach, ponieważ byliśmy przekonani, że jeżeli przesunięcia dotyczą kosztów

⁴⁴ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień (w związku z kontrolą KST.411.3.2.2024) z dnia 6 lutego 2025 r.

⁴⁵ Pismo Prezesa PKOl (w związku z kontrolą KST.411.3.2.2024) z dnia 14 maja 2025 r.

bezpośrednich i nie skutkują aneksem do umowy, to nie mamy takiego obowiązku.

Zastępca Dyrektora Departamentu Sportu dla Wszystkich, która od czerwca 2022 r. dokonywała rozliczenia zadań, wyjaśniła⁴⁶, że *jeśli pracownik przygotował mi rozliczenie i w jego opinii wszystko się zgadzało i zaakceptował to rozliczenie naczelnik – podpisywałam.*

Naczelnik Wydziału Upowszechniania Sportu dla Wszystkich wyjaśnił⁴⁷: *Widząc przedłożone dokumenty – nie potrafię tego wytłumaczyć. Jediną rzeczą, która przychodzi mi do głowy jest sformułowana w umowie możliwość przesuwania kosztów bezpośrednich między poszczególnymi pozycjami.*

NIK nie neguje możliwości dokonywania przesunięć pomiędzy kategoriami kosztów bezpośrednich, jednakże zwraca uwagę, iż wszelkie zmiany w tym zakresie wymagały zgodnie z § 18 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 5 umowy o dotację uprzedniego zawiadomienia Ministerstwa.

(akta kontroli: 12-26, 121-129, 180-220)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań mających na celu należyte zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa w umowach zlecających realizację zadań publicznych, poprzez wprowadzanie w nich mechanizmów zapewniających prawidłowy sposób wyboru wykonawców usług lub dostawców towarów podczas realizacji zadań.
2. Uwzględnianie przy planowaniu kontroli Ministerstwa wysokości kwot dofinansowania udzielonego ze środków publicznych.
3. Określenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi, w związku z wydatkowaniem przez PKOl w umowie nr 2023/0153/0101/UDot/70/DSW kwoty o 57 874,67 zł wyższej niż zaplanowana w tej umowie kwota na *Zakup i obsługę sprzętu sportowego, specjalistycznego w kategorii kosztów wspomagania szkolenia* w momencie ich ponoszenia.
4. Określenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi, w związku z rozliczeniem przez PKOl w umowie nr 2023/0640/0101/UDot/DS/01/BP kwoty o 54 232,26 zł wyższej niż zaplanowana w tej umowie kwota na *Usługi obce – wynajem obiektów, urządzeń i sprzętu oraz zakup lub produkcja materiałów promocyjnych.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

⁴⁶ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 26 maja 2025 r.

⁴⁷ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 22 maja 2025 r.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 01 sierpnia 2025 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Grzegorz Haber
Dyrektor Departamentu Strategii
/-/

/podpisano elektronicznie/